

Rezime Izvještaja guvernera – Decembar 2017

Ažurirano: 14.03.2018. godine

U Izvještaju guvernera za decembar 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u decembru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata BDP Crne Gore je, u 2016. godini, ostvario realni rast od 2,9%. Prema preliminarnim podacima u prvom, drugom i trećem kvartalu 2017. godine ostvaren je realni rast od 3,1%, 5,2% i 4,7%, respektivno, u odnosu na isti period 2016.

Cijene su u decembru 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, manje za 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u decembru iznosila 1,9%.

U 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 4,2%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-3%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-24,6%), dok je u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen rast od 113,9%. Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u 2017. godini, veći je za 18,1%, u odnosu na 2016. godinu, dok je rast noćenja iznosio 10,5%.

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima, u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu, povećan za 17,7%, dok je prevoz robe smanjen za 3,7%. U istom periodu, broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,4%, dok je prevoz robe manji za 1,5%. U željezničkom saobraćaju je u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, prevoz putnika manji za 27,8%, dok je prevoz robe veći za 14,9%.

U šumarstvu je u 2017. godini, proizvedeno ukupno 336.879 m³ šumskih sortimenata, što je za 15,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2017. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 51,5% i rast efektivnih časova rada od 24,5% u odnosu na 2016. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u decembru 2017. godine iznosio je 177.627 lica, što je za 0,3% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 0,1% više u odnosu na decembar 2016. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u decembru 2017. godine iznosio 51.262 što predstavlja pad od 1,8% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 3,6% u odnosu na decembar 2016. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na dan 31.12.2017. godine, bio je 42.898 i u odnosu na stanje od 30.11.2017. godine, kada je bilo evidentirano 42.872 privrednih subjekata, došlo je do povećanja broja za 0,06%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata, iznosio je 539.432.616,00 eura, što je u odnosu na dan 30.11.2017. godine, kada je dug iznosio 608.173.268,23 eura, manje za 11,30%.

Od ukupnog broja u blokadi je bilo 12.719 privrednih subjekata, što je u odnosu na stanje od 30.11.2017. godine kad je bilo u blokadi 12.711 privrednih subjekata, više za 0,06%.

Koncentracija duga je na dan 31.12.2017. godine bila relativno velika, tako da je 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata, odnosno 0,06% od ukupno evidentiranih dužnika, učestvovalo sa 16,19% u ukupnom iznosu blokade, što znači da je njihova blokada iznosila 87.347.576,34 eura. Pedeset najvećih blokiranih privrednih subjekata, koji čine 0,31% od ukupno evidentiranih dužnika, učestvovalo je 37,91% u ukupnom iznosu blokade, što znači da je njihova blokada iznosila 204.508.557,94 eura.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.182,1 milion eura na kraju decembra 2017. godine, i bila je 1,4% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su

kreditu, koji su na kraju decembra 2017. godine iznosili 2.700,6 miliona eura i ostvarili su pad od 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na decembar prethodne godine bili viši za 11,8%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 78,1% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u decembru 2017. godine iznosili su 3.267,2 miliona eura, i zabilježili su mjesečni rast od 2,5%, dok u odnosu na decembar 2016. godine bilježe rast od 13,8%. Ukupan kapital banaka na kraju decembra 2017. godine iznosio je 514,7 miliona eura, i niži je u odnosu na prethodni mjesec za 1,8%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 5,6%.

Kreditu banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u decembru iznosili su 188,4 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 10,6%, dok u odnosu na decembar 2016. godine bilježe pad od 30,5%. Nekvalitetni kreditu (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju decembra 2017. godine iznosili su 197 miliona eura i činili su 7,3% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni kreditu banaka zabilježili su rast od 3,6%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 20,8%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju decembra 2017. godine iznosila je 6,81%, i bila je manja za 0,09 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj decembra 2016. godine zabilježila pad od 0,65 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u decembru 2017. godine iznosila je 6,23%, što predstavlja pad od 0,27 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 0,04 p.p. u odnosu na decembar 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,69% na kraju decembra 2017. godine i niža je za 0,03 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj decembra 2016. godine ostvarila pad od 0,24 p.p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 233,6 miliona eura na kraju decembra 2017. godine, i bilježi rast od 962.000 eura ili 0,4% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine manja za 32,1 milion eura ili 12,1%. Tokom decembra 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na račun obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 51,5%, dok je na račun Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 48,5%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 7,3 miliona eura u decembru 2017. godine. U njoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (73,6%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (26,4%).

U decembru 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 4,9 miliona eura kroz 371 transakciju. Ostvareni promet bio je 249% veći nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31.12.2017. godine iznosila je 2.854,9 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 1,9%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju decembra 2017. godine bila 10.175,43 indeksnih poena, bilježi pad od 0,4% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 776,69 indeksnih poena i bilježi pad od 2,6% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u decembru 2017. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 85,2 miliona eura ili 2% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u decembru iznosili su 185,5 miliona eura ili 4,4% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za decembar više za 2%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u decembru 2016. godine, ostvaren je rast od 8,8%. Izdaci budžeta iznosili su 270,7 miliona eura ili 6,4% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 6,5% više u odnosu na decembar prethodne godine, a u odnosu na plan za čak 73,8%, što se objašnjava povećanom dinamikom radova na izgradnji auto-puta Bar-Boljare.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju 2017. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.627,8 miliona eura ili 62,5% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 413,9 miliona eura ili 9,8% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 2.213,9 miliona eura ili 52,7% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 60,8% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u decembru.

U decembru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ostvareno je učešće na sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Ministarstvu finansija dostavljeni su traženi zakonodavni akti na dalje prosjeđivanje Evropskoj komisiji. Na poziv Ministarstva ekonomije i šefa Radne grupe za pripremu pregovora za poglavlje

20 – Preduzetništvo i industrijska politika, ostvareno je učešće na sastanku povodom dogovora oko daljih aktivnosti vezanih za usklađivanje nacionalne zakonske regulative sa pravnim tekovinama EU. U okviru IPA 2015 nacionalnog projekta podrške, nastavljen je rad na projektnim zadacima u oblasti statistike međunarodne trgovine uslugama. Na zahtjev Ministarstva evropskih poslova, dostavljen je prilog za godišnji izvještaj EK iz oblasti platnog bilansa. Ostvareno je učešće na sastanku Podgrupe – DOMEN 2, vezano za poglavlje 18 – Statistika, isti je održan u Monstatu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.